

Kameraden, vrienden, genodigden,

Op mijn beurt wil ook ik jullie welkom heten in deze prachtige stad, bakermat van het rode syndicalisme, en op het eerste statutair congres van ABVV-Metaal.

Het is mijn taak om verslag uit te brengen van de afgelopen vier jaar. Al zijn het vooral de gebeurtenissen van de laatste zes maanden die onze arbeiders meer dan wie of wat dan ook hebben getekend. In die zes maanden, kameraden en vrienden, kwamen we terecht in één van de ergste crisissen ooit. Wat begon als een crisis van het casinokapitalisme, mondde uit in de eerste echte crisis van het mondiale kapitalisme. Terwijl onze overheden met het geld naar de banken gingen, stokte de productie, viel onze industrie stil en werden de arbeiders getroffen door drastische herstructureringen en dramatische sluitingen.

Twee weken geleden waren we op het 32ste Wereldcongres van de Internationale Metaalbond. De lange lijst van sprekers uit alle landen en alle continenten hadden dezelfde boodschap. Stop met het citroensocialisme waarbij de verliezen worden genationaliseerd en de winsten geprivatiseerd. Zorg voor een toekomstgericht industriebeleid, want het is de industrie die zorgt voor de welvaart. Kies voor duurzame jobs in een duurzame toekomst. Dat zijn thema's die ook op ons congres uitgebreid aan bod zullen komen.

Kameraden, ik verklap geen geheimen als ik zeg dat de voorbije statutaire periode een bewogen periode is geweest in de geschiedenis van de metaalarbeiders en van onze organisatie. Hoe bewogen, blijkt al uit de uitnodiging. Een organisatie met een geschiedenis van meer dan honderd jaar nodigt haar militanten uit op een eerste statutair congres. In het moreel verslag kan deze recente geschiedenis uitgebreid worden nagelezen. Vier jaar geleden hield de CMB in Antwerpen nog het 59ste statutair congres. Het zou een moeilijk en historisch congres worden. Vlak voor het congres ontstonden binnen de toenmalige CMB spanningen tussen Noord en Zuid. Natuurlijk waren deze spanningen niet nieuw. Integendeel. Alleen bleken ze

deze keer diepgaander en uiteindelijk vooral onoverkomelijker. Dat Congres gaf aan het secretariaat de opdracht om een structuur en werking te ontwikkelen die rekening zouden houden met de verschillende realiteiten op economisch, politiek en filosofisch gebied in Noord en Zuid. Een jaar later organiseerden we een Buitengewoon Congres waar twee autonome entiteiten ontstonden: ABVV-Metaal en MWB, de kameraden uit Wallonië en Brussel.

De vraag of dit nu een goede of slechte zaak was, doet eigenlijk niet veel meer ter zake. Het is zo. De bladzijde is omgeslagen. En wij hebben ons, net zoals de MWB, aangepast aan de nieuwe situatie. Heeft het ons verzwakt? Soms wel, maar het heeft ons ook sterker gemaakt, in die zin dat elkeen consequent kan opkomen voor de belangen van zijn arbeiders. Samen als het kan, apart als het moet.

We staan niet zwakker tegenover de werkgeversorganisaties. Zeker niet. Uit de sectorale onderhandelingen blijkt duidelijk dat onze rol niet minder is geworden. En de bescheiden resultaten van de laatste onderhandelingen hebben niets te maken met onze structuur, maar enkel en alleen met de huidige economische toestand. Wie onze akkoorden vergelijkt met die van andere sectoren, zal zien dat het resultaat zeer gelijklopend is. De marges waren immers klein, zo niet onbestaande.

Maar eerlijk is eerlijk: de situatie heeft ons wel verzwakt binnen onze interprofessionele moederstructuur – het ABVV. Al waren we in Vlaanderen natuurlijk al meer gewoon waren om te moeten werken vanuit een minderheidspositie. Vandaar dat deze nieuwe situatie misschien iets minder moeilijk is voor ons dan voor onze kameraden van de MWB.

Deze statutaire periode begon met een splitsing en eindigde met een poging tot fusie. In 2007 en 2008 hebben we een ernstige poging ondernomen om te fusioneren met de kameraden van de TKD. Het waren voor de metaal belangrijke, maar ook moeilijke gesprekken. Moeilijk, omdat het voor ons allemaal nieuw was. Iedereen die zo'n proces al heeft meegemaakt, weet dat het niet makkelijk is. Elke centrale heeft een eigen lange geschiedenis. Een

geschiedenis die niet alleen de structuur meedraagt, maar ook de militanten. Dat maakt een splitsing moeilijk, maar ook een fusie. Je komt op een punt waarop je iets van jezelf moet opgeven, zonder te weten wat je ervoor in de plaats zal krijgen.

Toch durf ik zonder blozen te zeggen dat we de gesprekken hebben gevoerd met de oprechte intentie om tot een positief resultaat te komen. Daarom ook hebben we eind 2007 met veel overtuiging een protocol tot fusie ondertekend. We waren en blijven overtuigd van het politieksyndicale belang van zo'n fusie. Voor het democratisch evenwicht binnen het ABVV zou het, denken we, een goede zaak zijn, zouden al de resterende kleine centrales op termijn samenwerken. Het vooropgestelde einddoel was echter een nog betere zaak: de oprichting van een ABVV-Industriebond. De metallo's zijn binnen het ABVV altijd de fervente verdedigers geweest van een industriesyndicalisme. Dat was voor ons het grote belang van deze fusie.

Ook dat verhaal staat uitgebreid in het moreel verslag. Als zo'n operatie dan toch fout afloopt, dan is het de eerste en zeker makkelijkste reactie om met de vinger naar de ander wijzen. Iedereen zal wel deels de verantwoordelijkheid dragen voor de mislukking. Ons Uitvoerend Comité was echter vorig jaar al van oordeel dat we in eerste instantie naar onszelf moesten kijken om te zien waar bij ons, in onze structuur en organisatie de problemen lagen. Vandaar ons congressthema 'Voor een echte industrievakbond binnen het ABVV', waarvan Georges straks de resoluties zal toelichten.

Tussen een splitsing en een poging tot een fusie, tussen een economische groei zonder voorgaande en een negatieve groei met massale tijdelijke werkloosheid en herstructureringen liggen vier jaar van syndicaal werk. Syndicaal werk in ondernemingen, sectoren en federaties, de verschillende comités van de centrales. Al dat werk is samengevat in een boek van meer dan 200 pagina's.

Iedereen begrijpt dat het onmogelijk is om al dat werk hier kort toe te lichten. Ik wil er een paar zaken uit halen. Zowel de Internationale als de Europese Metaalbond hebben van de strijd tegen preciaire arbeid een speerpunt in hun werking gemaakt. Wij hebben in deze statutaire periode extra gefocust op de kwetsbare situatie van de uitzendarbeiders. In tegenstelling tot de perceptie werken er meer arbeiders dan bedienden als uitzendkracht en onze sectoren zijn de grootste afnemers van uitzendkrachten. In het verleden hebben we daaraan niet de nodige aandacht gegeven. Dat is veranderd. In de Centrale, maar ook binnen het ABVV is er een actieve 'commissie Uitzendarbeid'. Ook hebben we in alle eisenbundels punten opgenomen die de uitzendarbeiders aanbelangen. Meer nog, we hebben die punten gerealiseerd. Zo zijn we er bijvoorbeeld in heel wat sectoren in geslaagd om vast te leggen dat een werknemer bij de overgang van een uitzendcontract naar een vast contract zijn anciënniteit behoudt.

Begin 2008 was er verder nog de campagne 'Stop Misbruik'. De aanleiding was een stakingsgolf bij de toeleveranciers van Ford. Een staking rond koopkracht, zo leek het voor de buitenwereld, maar eigenlijk ging het om fundamentele zaken: het schandalige verschil tussen de toeleveranciers en het moederbedrijf, de toeleverancier die uiterst flexibel en just-in-time moet werken in functie van de noden van het moederbedrijf. En liever goedkoper dan goedkoop. Dus probeert men op alles te besparen en in eerste instantie op de arbeiders, op hun loon en hun statuut. Bij sommige toeleveranciers werkt bijna vijftig procent van de arbeiders met een tijdelijk contract en bovendien niet eventjes, maar gedurende jaren.

Wisten wij veel dat we, amper een half jaar later, een sprekend bewijs zouden krijgen van de kwetsbare situatie van tijdelijke arbeiders. Het waren immers de tijdelijke krachten en de uitzendarbeiders die als eersten ten prooi vielen aan de crisis. Ofwel werden hun contracten niet verlengd, ofwel werden ze bijna van de ene op de andere dag opgedragen thuis te blijven. Zelden was het duidelijker dat ze door de bedrijven werden gebruikt als flexibele buffer: bruikbaar als het goed gaat, afgedankt als het minder gaat. Dat principe wordt

zo massaal toegepast dat er in de iets grotere bedrijven zo goed als geen uitzendarbeiders meer aan het werk zijn.

In navolging van de Europese en Internationale Metaalbond was ook voor ABVV-Metaal precare arbeid een belangrijk actiepunt. Maar met de snelheid waarmee de crisis verergerde, werd al vlug alle arbeid in de industrie kwetsbaar. In de loop van dit congres zullen we hierop zeker nog terugkomen.

Een ander belangrijk moment waren de sociale verkiezingen. Enkele dagen na 7 juni hoef ik niet te zeggen dat alle verkiezingen belangrijk zijn. Ook sociale verkiezingen leggen de machtsverhoudingen vast voor vier jaar. Elke uitslag in elk bedrijf heeft zijn eigen verhaal en zijn eigen geschiedenis. Elke sociale verkiezing is er één van vele overwinningen in vele bedrijven, maar ook van nederlagen. Het is belangrijk om op het niveau van de onderneming na te gaan waarom we verloren of gewonnen hebben, om er lessen uit te trekken voor de volgende verkiezing. Want, in tegenstelling tot andere verkiezingen, worden sociale verkiezingen wel nog dikwijls echt gewonnen en verloren in de onderneming. Bij sociale verkiezingen gaat het wel nog om de inhoud én om de werking en minder om de reclame en de perceptie.

Al blijft het belangrijkste cijfer natuurlijk de globale uitslag. Wel, voor de tweede keer op rij heeft ABVV-Metaal winst geboekt en wel anderhalve procent. Nog hoopgevender voor de toekomst is de fantastische uitslag bij de jongerenkiescolleges met een winst van maar liefst tien en een halve procent. Het komt er nu op aan om op deze positieve resultaten verder te bouwen.

Ten slotte wil ik ook nog iets kwijt over een kwestie die buiten de statutaire periode heeft afgespeeld en dat is Opel. Niet om het opnieuw over Opel of over de automobielsector hebben, maar omdat de strijd van en voor Opel exemplarisch is voor veel van onze acties van de afgelopen vier en allicht de komende vier jaar. Het is een permanente strijd voor tewerkstelling, het is een permanente strijd voor het behoud van onze industrie. Wij zijn degenen die het moeten doen, omdat er niemand anders is om het te doen. We moeten voor onze industrie vechten, zoals we voor Opel hebben gevochten. Soms

verlies je zo'n gevecht en ik denk hierbij aan de arbeiders van Bekaert, om maar één bedrijf te noemen. Maar soms ook niet. Desnoods moeten we het gevecht voeren in weerwil van alles en iedereen.

Als Opel vandaag nog steeds open is, dan komt dat door ons, ook al geloofde niemand ons toen we begin februari de kat de bel aanbonden. Als er vandaag sprake is van een zelfstandig GM Europa, dan komt dat door de Europese vakbonden. Ook al geloofde niemand een paar maanden geleden dat dit mogelijk was. En toch.

Maar we weten dat ook een zelfstandig Opel geen garantie inhoudt voor Antwerpen. De strijd is niet gedaan. Ze begint pas. Maar Opel verliezen betekent meer dan nog maar eens een bedrijf dat sluit. Al zou dat al voldoende tragisch zijn geweest voor al die duizenden gezinnen die leven dankzij Opel. Opel verliezen, na Renault, nu iets meer dan tien jaar geleden, zou een dramatische klap zijn voor onze automobielsector, een sector die op zijn eentje nog altijd goed is voor tien procent van onze uitvoer. En een dramatische klap voor de automobiel is een dramatische klap voor de industrie en voor de toekomst. Dat is de echte inzet van het gevecht dat we nu al maanden voeren.

Kameraden, vrienden, genodigden, bij de opening van het Congres hebben we U het verhaal verteld van de Internationale. Dat was niet toevallig. Wij waren immers één van de oprichters van de Internationale en Europese Metaalbond. We hebben altijd veel aandacht besteed aan onze internationale werking. Dat blijkt uit de ruime delegatie van bevriende vakbonden hier aanwezig. Dat blijkt ook uit het moreel verslag. Vandaag is deze internationale syndicale werking echter belangrijker dan ooit. In deze globale crisis van het kapitalisme is een globale syndicale tegenmacht ook noodzakelijker dan ooit. Nu we ook als vakbonden alsmáar vaker op de grenzen van onze eigen nationale beperkingen stuiten, is een dergelijke globale syndicale aanpak misschien meer dan ooit ook mogelijk. 'Samen zijn we sterk' is nooit meer waar geweest dan vandaag.

Daarom hebben we U bij de opening het verhaal van de Internationale gebracht. We deden dat natuurlijk ook, omdat de componist een Gentenaar was, kind van Gentse textielarbeiders, van armoede uitgeweken naar Rijsel, zoals ook vandaag zovelen over heel de wereld van armoede moeten uitwijken. Een arbeider die, ondanks alles, door zijn kunnen de wereld heeft veroverd. Een mooier symbool is er niet.

Vier jaar werking, tweehonderd pagina's, congressisten, het is aan jullie om daarover te oordelen de komende anderhalve dag. Zo is het ook aan jullie om op basis van deze evaluatie daarna de lijnen voor de toekomst uit te zetten.

Herwig Jorissen
Voorzitter

Crisis globale aanpak mogelijk nodig

Opel

Begonnen met internationale niet toevallig